

Osztálykép A Wesselényi Miklós Felső Kereskedelmi Iskolában

Ez egy osztálykép a felső kereskedelmi iskolából. Nem tudom, én hol vagyok a képen, rossz a szemem már sajnos. Apám nagyon fiatalon halt meg, negyvenöt éves volt, mikor meghalt. Négy gyerekkel otthagyta az anyámat. A hitközségnél ismerték az apámat, ezért a bátyámat meg engem fölvettek az árvaházba, ritka volt, hogy testvérek legyenek az árvaházban. Együtt nevelkedtünk a bátyámmal. Az árvaházban tíz évet töltöttem. Nyolcéves koromtól, amikor meghalt az apám, szóval 1928-tól 1938-ig a zsidó fiú árvaházban nevelkedtem a Vilma királyné úton, akkor még úgy hívták [ma: Városligeti fasor]. Különben az árvaház ma is megvan, hogy most mi van benne, azt nem tudom, mert aztán elvették az árvaházat, megszüntették a háború után ['A második világháborút követően, amikor az árvaházi elhelyezés sok zsidó gyermek számára különösen fontos volt, a hitközség több épületben is árvaház-diákokthont tartott fenn; 1958-ban megkapta a VI. Dózsa György út 88. -- Délibáb utca 35. telkén álló nagy épületet. Az itt elhelyezett gyermekek -- egyre inkább internátusi elhelyezést igénylő vidékiek -- lassan mind felnőttek, s az intézmény átköltözött a Rabbiképző épületének III. emeletére, de jelenleg csak papíron működik: nincsen rá szükség' (Frojimovics--Komoróczy--Pusztai--Strbik: A zsidó Budapest, 372. oldal). -- A szerk.]. Én az árvaházat nagyon szerettem. Én az árvaháznak köszönhetem az életemet, mert biztos, hogy éhen haltam volna, vagy nem tudtam volna tanulni. Lehet, hogy egy elemi iskolát elvégezhettem volna, de tanulni nem tudtam volna, az biztos. Amíg elemi iskolába jártunk, addig bent volt az árvaházban az iskola, aztán polgáriba a Bethlen utcába jártam. Az is egy zsidó hitközségi épület volt, a felső kereskedelmi pedig az Izabella utcában ma is megvan még, csak ma felsőfokú technikum vagy hogy hívják. Oda jártunk, oda mehettünk, de különben, ha az anyámat meg akartam látogatni, akkor külön igazgatói engedély kellett hozzá. Szóval fegyelem volt. Iskola után hazamentünk, aztán ebéd volt, aztán kettőtől fél hatig szilencium volt, aztán eltelt az idő. Aztán mikor már harmadik-negyedikbe jártam, akkor már civilek is jártak, sok gyerekkel átvettem a leckét, akkor már az árvaházból kiengedtek. Mert onnan kimenni sem volt szabad, de tizenhat-tizenhét éves koromban vagy tizennyolc éves koromban már kiengedtek. Mert az úgy volt, hogy jöttek be, adtak valami

adományt az árvaháznak, és az igazgató azt mondta, jó, menjen át a Damjanich utcába tanítani. Én tanítottam, jó tanuló voltam. Az osztálytársaim közül elengedtek a Damjanich utcába, a környékre, és tanítottam. Kaptam egy kis pótkaját meg egy pár fillér zsebpénzt. De tanítottam, nem árvaházi gyereket, hanem civil gyerekek voltak. A négy polgárit tizenketten végeztük el, abból ketten mentünk tovább felső kereskedelembe. Azért jártak tovább az árvaházban, mert csak a jeles tanulókat járaták -- én jeles tanuló voltam --, mert akkor voltunk tandíjmentesek, mert az állami iskola volt. A bátyáméknál is ketten mentek el, ő is érettségizett. Ő a Kertész utcai felső kereskedelmi iskolába járt, én az Izabella utcai báró Wesselényi Miklós felső kereskedelmi iskolában érettségiztem. Ő 1935-ben, én meg 1938-ban. Leérettségiztem 1938. június huszadikán, pont a tizennyolcadik születésnapomon, és július elsejével életbe lépett az első számú zsidótörvény [Az első zsidótörvény (1938:XV. tc.) 1938. május 29-én lépett hatályba. Lásd: zsidótörvények Magyarországon. -- A szerk.]. Ezt kaptam érettségi ajándéknak.